

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Издави свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

Пошто је тешко руковати овоме друштву непокретностима из закладе Стевана Бадрљице из Сенте и пошто исте све више опадају, то је још главна скупштина од године 1880. закључила продају истих непокретности, ако се за њих узмогне добити свега 15,000 фор., јер ће од њих добивени новац већи приход доносити. Повереник друштвени у Сенти, др. Стеван Малешевић, пошто се свестрано распитао, изјавио је, да се толика свота при продаји не може постићи. Услед тога је набављена судска процена тих реалитета, по којој је укупна вредност процењена на 11,450 фор. Лањска главна скупштина упутила је управни одбор, да прода оставинске непокретности путем својевољне јавне дражбе, али да се продаја не изврши испод судске процене. Према томе унутству скупштинском овластио је управни одбор повереника дра Малешевића, да редовним путем расписе лицитацију, која је уз суделовање изасланика овога друштва Данила Манојловића и обављена 19. маја о. г. по рим. Резултат је лицитације, да је за све оставинске непокретности (т. ј. кућу и 8 ланаца земље) постигнута свота од 14.298 ф. Према овлашћењу скупштинском одобрио је управни одбор ту лицитацију, па ће са дотичним купцима склопити потребне уговоре у смислу лицитационих услова. Новац од продатих реалитета издаће се под камату на купиларну сигурност, и то на име Бадрљичине закладе, и управни се одбор поуздано нада, да ће тим начином имати већа прихода од исте закладе него до сад.

Овом приликом примећујем још, да је остатак наследне пристојбе за закладу Бадрљичину исплаћен децембра 1881. са 318 ф. 13 н., тако, да је тиме цела пристојба од 818 ф. 13 н. потпуно подмирена.

Ако још саопштим, да је сконтована каса позоришна, и да је изаслан пододбор, који ће прегледати све обвезнице и потраживања друштвена, па да се види која су потраживања сигурна и која сумњива и ненаплатава, те да би се могло према томе сазнати право стање фонда, — онда сам у крупнијим потезима изнео цео рад управнога одбора.

Најпосле завршујем извештај овај с радосним осећајем, што се и ове године умножио фонд са 2,426 ф. 77 н. и што је позоришна дружина и опет показала знатна сувишка, као што ће се славна скупштина моћи уверити из дотичних рачуна и из извештаја, који се посебице подносе.

Остаје ми, да овде изразим жељу, да тако и у напредак остане, па ће се овај народни просветни завод још лепше подићи и процветати! Дај боже да се то постигне!

На тој истој скупштини прочитан је овај извештај Димитрија Ружића, пр. управитеља о стању и радњи српске народне позоришне дружине:

„Част ми је поднети славној позоришној скупштини извештај о раду и путовању позоришне дружине од 15. маја 1881. год. до 1. маја 1882. године.

Позоришна дружина бавила се у Сенти од 15. маја до 15. јуна, давано је 18 представа, једно село и једна корисница дружини. — Из Сенте отишла је дружина на позив у Аду, и бавила се у њој од 15—30 јуна 1881. Дато је свега 8 представа, једно село и корисница дружини; том приликом је ишла дружина у Мол, где је у тамошњој цркви службу отпевала, чиме је од ондашњег грађанства захвалност и лепо одличје задобила.

Из Аде отишла је дружина у Земун, и бавила се у њему од 1. јула до 30. августа 1881. Дато

је 33 представе, једно село и корисница дру-
жини. За време бављења у Земуну давана је све-
чана представа „Граничари“ у славу рођен-дана
Његовог Величанства нашег премилостивог кра-
ља. Друга свечана представа дата је у славу
његове преузвишености бана хрватског, прили-
ком његовог доласка у Земун.

Из Земуна отишла је дружина у Старо Па-
зуво, где се бавила од 1. до 15. септ. 1881. Дато
свега 8 представа и једна корисница дружини.

Из Пазове кренула се дружина за Руму и ба-
вила се у њој од 15. септ. до 15. октобра 1881.
Давало се 19 представа и једно село.

(Наставиће се.)

БАЛКАНСКА ЦАРИЦА.

(Наставак.)

Али док је у души Даничиној гадала енер-
гија љубави све ниже и ниже, догле је расла у
њој друга једна сила с геометричком прогреси-
јом, докле није достигла пирамидалну висину. То
је био: црногорски патриотизам, који се у Да-
ници у толикој сили и светлости развијао, у ко-
лико се Станков карактер у свој наготи црнога
издајства показивао.

Прекрасно је ту изведен морални двобој у
диалозима између Станка и Данице.

Станко јој ражареном од властољубља маштом
описује све сласти будућег живота, када постане
„балканска царица“ и стави круну од Балкана
на своје чело. А чујте шта му на то Даница у
својој патриотској срџби одговара:

„Јуначка круна наша се смрви
Ах! анаш ли гдје? Вал једа и крви
Уз наш крш ваља сјајну ту круну!
Знамења друга — звјезду и луну —
На српско небо јаничар приши,
Кад народ српски слободе лиши.
Не ваља круна из туђе руке,
Ко би је мога' носит' од бруке?
Ону ти на мач из крви вала
Извади што је с Лазара пала,
Српске слободе изведи дјело,
На чело тад је ти носи смјело
О, дивно ли ће стојати Боже!
Таква ме круна обрнут' може!
Свуда да т' пратим, гдје год би био,
С тобом ће вјерна твоја Даница,
Ал' никад не ћу бит' — издајница!“

Публика пљеска и кличе од радости. Станко
се размишља, па опет слади Даници, како је лепо
бити балканска царица. У Даници срџба патри-
отека расте у дивовским размерима, па му опет
овако одговара:

„Прекини!.. Не грди!.. Ја сам Зећанка,
Црногорка, а кћер сам јунака!
То ти је царство балканско лажно,

А наше горско царство је снажно.
Ловћен је виши и од Балкана,
Слобода света, та рајска мана,
Под њим се тихо с ловора срче,
Док царски хати уз Балкан трче!“

Опет публика френетично пљеска и аплаудује.
Станко удари у политику опортунитета, не би ли
с те стране оборио тврде бедеме Даничиног па-
триотизма и приволео је, да бежи с њим „под
скут султану.“ Каже јој, како је сав отпор про-
тив Турака залуду, јер је сила њихова поплавила
већ цело балканско полуострво, сви су се већ
покорили „Кастриот и Херцег тек што се муче.“
А Даница њему:

„Обадва они нек се потурче,
Па и ти с њима — ми ћемо остаг',
Турскоме царству сто јада задат';
Ми црни гениј' вазда му бити,
С нас се оно све раздробити.
Околној браћи даћемо руку,
Живо им помоћ', кад су у муку,
Аманет свети то ће нам бити:
Братске им боле братски превити.
Нек твој Балкан с Ловћена прегледа,
Па нека прегне, па нек се неда;
Жали л' ко крви и мушке главе,
Нек ропства јарам на шију ставе,
Наша ће земља бити све јача,
Јуначко гн'јевдо и гај пјевача!“

Опет публика пљеска и кличе одушевљено.
Станко подилази с других страна, да поткопа
тврди град патриотизма Даничиног, па јој пред-
ставља у живим бојама, како је Црна Гора гола
и сиромашна, сами крш и јад, те пита: шта је
веже за Црну Гору?

С поносом одговара му на то Даница:

„Шта ме веже? Све ме веже!
Ваздух и крв, аманети,
Муке, љубав, род и вјера
И слободе пламен свети!“

Шта ме веже? Небо наше
Подупрто планинама!
Нас једине сунце грије,
А око нас свуд је тама!

Шта ме веже? Спомен дана
Кад ми онај цвијет даде,
Кад зачеше у мом срцу
Слатке оне рајске наде.“

(Наставиће се.)

Ж И С Т И Ћ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

„Сиротињски адвокат“. Драма у 5 чинова, написао Павле Мерис. С француског.) У доказ, да нам је позоришна дружина за ово две године, од како је од нас последњи пут отишла, вредна била и много и научила, извела ју је управа у две новине једно за другим, а болест члана једног, онемогућивши за четвртак 26. о. м. заказаног Шилеровог „Тела“, ускорила је и трећу новину те је донивала тик до две друге њене. Леп одиста доказ за ревност, а и напредак дружине, кад се новинама може да испомаже, кад новине могу да извлаче, кад су новине оно, што речник немачке глумачке конвенције региструје sub voce Lückenbüsser. Трећа та новина, а уједно и трећа представа ове године, био је „Сиротињски адвокат“, човек, коме је савест милија и од „части“, који „своје време, своју ревност, своју науку“ оберучке даје за друге. Новина је заиста и то, најмање да рекнемо, чудна новина тај „узвишени“ адвокат. Од прекора, да је загонетан, па донекле чак и смешан, кадра га је извући само тако акредитована историјска личност, као што је Оливер Кромвел. Име „протекторскога“ тога диктатора подестило нас је, да смо се винули за двеста и неколико година у натраг, те да морамо „Сиротињском адвокату“ прогледати што-шта и кроз прсте, због чега би му данас камара као најмању казну ускратила бар stallum agendi. Па ни клијенти му, заштитници, а и противници нису иза њега заостали у „новости“. Ново је све било, само штета, што до полак смењемо с Лесингом рећи, да ново није било добро; другу ону половину, да наиме добро није било ново, не можемо крај најбоље воље овде употребити, јер и старога доброга било је једва, једва тек нешто.

„Сиротињски адвокат“ носи у себи клицу суве болести, те су му часови избројани. Не спасе га ни то, што је у Ружићу нашао лекара, који је са више него човекољубивим пожртвовањем прегао, те не да, да се свећа угаси, да издане. Кад га тај не извуче, онда лека више нема. Но, али нека се утеши „Сиротињски адвокат“, испратићемо га сјајно до вечне му куће, јер нас је обвезао, задужио јако. Та ко зна, бисмо ли без њега тако брзо дошли до прилике, да Ружића онако вољна, чила и снажна видимо? А снажан је био, та див... Па онда се још нашао и „женски адвокат“, да „сиротињском адвокату“ буде адвокат, нашла се Драгиња Ружићка те уложила сву своју огромну моћ, све обилато умеће своје, па израдила, да се „Сиротињски адвокат“, ако ништа, оно бар споменути мора, кад се узброји и Маргарита Треворова у оне узор-слике племените женске душе, што их је у нас за образац створила Драгиња Ружићка.

И иначе је представа била доста на висини. У Марије Рајковићке кадри смо недостатку неме игре у важним тренутцима разлога наћи једино нерасположеношћу, којој канда неће најмање крив бити и сам особени карактер улоге Дилијине. Иначе јој не бисмо вољни били опростити, јер се немој игри очију, црта, да, сваке жилице могла поучити са Драгиње Ружићке, кад је син, успављујући мајку, читао из старог завета главу о матери Макавејаца — Љ. Динићка уме баш јасно да говори „од срца к срцу“. Даровита је то, а и вредна и савесна ученица. Чисто видиш, како се с дана у дан све већма умиљава, да јој одолети не можеш. — Суботићу, Димитријевићу и Лукићу немамо шта замерити, а баш ни много у похвалу рећи. Томе другом нису они криви, — иначе не бисмо били стари знанци. Динић је знао управо толико живота уданути своме Бертелу, да се „начинио пријатно приметљивим“.

Да није оно лаконско „с француског“ изрично речено, довео би нас био „некрив“ и томе подобна, до сумње о непосредности превода. Овако пак — морамо веровати. Г.

ПОЗОРИШТЕ.

(Јозефина Галмајерка.) У Бечу је у недељу у јутру након кратке но тешке претешке боље умрла прва и најбоља представница бечке локалне шале и лакрдије, Јозефина Галмајерка. У уторак после подне сарањили су је, на изричну жељу њезину не сјајно, али за то уз учешће свег позоришног света бечког. Јозефина Галмајерка родила се у Липском 17. фебруара 1838. дакле тек што није навршила 46. годину 1857. је први пут преко Пеште отишла у Беч, те ангажована била у Карловом позоришту под Нестројем; но Нестрој је брзо отпусти — није била доста лепа — и Галмајерка врне се у Теминшвар. Тек се 1862. поново вратила у Беч и остала од тада Бечу верна; у последње време била му је окренула леђа, јер се није „нашло за њу више позоришта.“ Пуних дваест година била је размажена љубимица Бечлијама али је и била у својој врсти недостижна. Необично јој је од руке ишла трагедија сензационих позоришних новитета. За пародију имала је дара као ретко ко. Кад имитује прве позоришне снаге, Шарлоту Волтерку, Аделину Патијеву, Илму Мурску и т. д. публика да се поваља од смеја. Имала је читаву галерију карикатурних слика, па је у ту галерију, пре једно две године, сретно уврстила и Сару Бернардову. Мајстор је била и у импровизовању: за час ти склопи заједљиву глосу на политичне и социјалне дневне новости. Једном речи Јозефина Галмајерка је имала редак, ванредан глумачки дар.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

4. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 3.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 28. ЈАНУАРА 1884.

С НОВОМ ПОДЕЛОМ УЛОГА ПРВИ ПУТ:

РУКАВИЦА И ЛЕПЕЗА.

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА, НАПИСАЛИ БАЈАР И СОВАЖ, ПРЕВЕО Ф. ОБЕРКНЕЖЕВИЋ.

О С О Б Е:

Амалија, кнегиња	М. Рајковићка
Едгар Лимберг, њен секретар	Ружић.
Гроф Хенрик	Димитријевић.
Матилда } придворкиње	Л. Хаџићева.
Шарлота }	Љ. Динићка.
Барон Данглир, шарлотин ујак, дворски племић	Динић.
Дворски фурир	Љ. Станојевић.

Дворани, дворкиње и пратиоци. — Збива се у кнегињином двору год. 1750.

Бољује: М. Барбарић.

У недељу 29. јануара: „САЋУРИЦА И ШУБАРА.“ Награђена шаљива игра у 4 чина, с песмама, из живота пок. иришке слепачке академије, од Илије Округића Сремца.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 $\frac{1}{2}$ САХАТА.